

Katoliški GLAS

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:

34170 Gorica, Riva Piazzutta, 18 - tel. 3177

PODUREDNIŠTVO:

34135 Trst, Vicolo delle Rose, 7 - tel. 414646

Polletna naročnina L. 1.750

Letna naročnina L. 3.500

Letna inozemstvo L. 4.500

Poštno čekovni račun: št. 24/12410

Leto XXIV. - Štev. 9 (1191)

Gorica - četrtek, 2. marca 1972 - Trst

Posamezna številka L 80

Ustanova, ki nam je v čast

Dne 25. februarja je minilo deset let, odkar je goriški nadškof msgr. Hijacint Ambrosi slovesno blagoslovil novo dvorano pri Katoliškem domu v Gorici. Tega dogodka se bomo goriški Slovenci spomnili v nedeljo 5. marca, ko bo dopoldne ob 11. uri v dvorani spominna svečanost, h kateri je odbor povabil cerkvene in civilne ter šolske oblasti, pa tudi zastopnike našega domačega kulturnega in političnega življenja. Seveda je k tej slovesnosti vabljeno tudi vse naše slovensko občinstvo iz Gorice in z dežele. Popoldne pa ob 17. uri koncert Slovenskega okteta, ki bo gotovo še povzdignil svečanost tega dneva. Ob tej priložnosti ne bo odveč, če premislimo, kaj pomeni Katoliški dom goriškim Slovencem.

SAD SLOVENSKEGA IDEALIZMA

Predvsem naj poudarimo, da je KD sad idealizma slovenskih ljudi po zadnji vojni. Iz spominke brošure, ki jo je odbor pripravil in ki se bo delila na proslavi, bo ta idealizem razviden v vsej razsežnosti. Saj je šlo leta 1952, ko se je sprožila misel o Domu, za pobudo ljudi, ki niso imeli drugega kot veliko željo dati svojim rojakom primerno kulturno in slovensko središče. Začeli so iz nič, brez vseh sredstev, v časih, ko je predla dosti bolj trda za denar kot pa danes; v časih, ko je tudi politično ozračje bilo Slovencem v Gorici zelo nenaklonjeno in so oblasti pobudo prej zavirale kot pa ji pomagale.

Potrebno je bilo zaradi tega iskati pomoči in zaslombe samo pri naših vernih ljudeh in pa pri ameriških Slovencih. V omenjeni brošuri je to dejstvo prav dobro prikazano: ameriški Slovenci s škofom dr. Rožmanom na čelu so omogočili v tistih kritičnih časih, da so Slovenci v Gorici dobili svoje kulturno središče. Seveda pa nosijo pri tem glavno zaslugo le naši slovenski ljudje zlasti v Gorici, ki so s prostovoljnimi prispevki, s posojili in tudi z brezplačnim delom dali možnost odboru, da je za Katoliški dom leta 1954 kupil zemljišče in stavbo ter nato začel misliti na dvorano. Z njih pomočjo in s solidarnostjo vseh mu je uspelo, da je dosegel namen in zgradil dvorano, ki je ena najlepših v Gorici in dovolj velika za redne kulturne dejavnosti.

SREDISČE SLOVENSKE KULTURE

Druga značilnost Katoliškega doma je, da je v desetih letih postal nekako središče slovenske kulture v Gorici. Iz statistik je razvidno, da je v KD vsako leto okrog 40 raznih kulturnih srečanj in prireditiv, udeležencev pa od 9 do 10 tisoč vsako leto. Če upoštevamo številčno moč naše manjšine na Goriškem, bi rekli, da pride v KD vsaj vsaki rojak enkrat na leto.

Do tega pomena KD ni prišel naenkrat, saj so bile od začetka v KD le prireditve katoliško usmerjenih kulturnih skupin. Pozneje pa je odbor odprl vrata tudi drugim skupinam, da so le prišle s primernim programom. Tako se je v KD razvilo razgibano kulturno življenje, ki obsega kulturne večere in predavanja, koncerte vseh vrst, dramske igre, folklorne nastope, lahko glasbo, priložnostne akademije in drugo. V dvorani so gostovale skupine iz našega zamejstva in iz tujine, zlasti iz Slovenije in Koroške. A tudi iz Nemčije, Italije, Hrvaške in Češke. Vrata res niso ostala zaprta nobenemu, ki je imel kaj lepega pokazati.

Skoda, da so pri delu slovenske publike še zmeraj živni določeni ideološki predsodki. Dočim gre upravljateljem Doma predvsem za slovensko kulturo, gledajo nekateri še zmeraj predvsem skozi svoja ideološka očala in se zato bojijo stopiti v KD. Vendar vsi znaki kažejo, da je take ozko-sti vedno manj. In to je prav.

ZBIRALIŠČE MLADINE

Tretja značilnost Katoliškega doma je ta, da je postal živo zbirališče slovenske mladine. Tu imajo svoj sedež skavti in skavtinja, pevska zborja »Ljube Bratuh« in

»Mirko Filej«, tu je sedež športnega združenja Olympia, tu so našli streho naši Skadovci in še kdo drug. V Domu so seje, pevske vaje, sestanki, dramske vaje. Tu so tudi umetniške razstave, kulturni večeri, zabavna srečanja mladine, vzgojna predavanja. V KD se vršijo občni zbori raznih ustanov, sestanki naših duhovnikov in še in še. Človek se nehotе vprašuje: Kaj bi bilo, ko ne bi imeli Katoliškega doma? Goriški Slovenci bi bili kulturno res zelo revni, kot meni o nas prof. Rebula. Tako pa smo v KD dobili živahno središče, okrog katerega se zbiramo ob resnih in veselih momentih našega življenja.

SE VEC IN BOLJSE

Ali danes je Dom premajhen. Premalo je zlasti prostorov za mladino, in kar jih je, niso vsi sodobni. Potrebovali bi pri Domu še marsikaj. Prostore za knjižnico, več prostorov za pevske vaje in glasbeno šolo, klubske prostore za mladino, primeren prostor za bar, ki je tako potreben. Zlasti pa bi morala biti pri Domu še telovadnica in več športnih igrišč, da bi KD ne bil samo kulturno središče, temveč da bi postal tudi športno središče za našo mladino. Pogoji so pri Domu dani, potreben bo le denar. Znano nam je, da upravni odbor misli na vse to in išče možnosti, da bi vsaj glavne potrebe ublažil. Želimo mu, da bi v naslednjem desetletju tudi v tem uspel.

Ko se spominjamo uspehov pri KD v minuletem desetletju, ne smemo pozabiti tistih, ki so si za KD nabrali posebnih zaslug in jih danes ni več med nami. Naj omenimo predvsem škofa dr. Gregorija Rožmana, msgr. Alojzija Novaka, prof. Mirka Fileja, župnika Stanka Staniča, pa pok. Antona Grdino iz Clevelanda, Benedikta Košiča iz Gorice in še druge znane in neznane. Za vse te umrle in za vse žive dobrotnike Katoliškega doma se bo v nedeljo 5. marca brala sv. maša v cerkvi sv. Ignacija na Travniku ob 9. uri, kakor se zanje mašuje vsak mesec. Povezani pri delu bodimo povezani tudi v molitvi za trajen božji blagoslov.

Italijanski parlament razpuščen

Kot je bilo pričakovati, Andreottijeva enobarbna demokratska vlada, ko se je predstavila v soboto 26. februarja v senatu, ni prežela zaupnice. Zanj so glasovali demokristjani, liberalci in južnotiroški senatorji, proti pa senatorji vseh ostalih strank. Andreotti je prejel 151 glasov, 158 pa jih je bilo nasprotnih.

Po končanem glasovanju je Andreotti sporočil predsedniku države odstop svoje vlade. Leone se je ob tem sporočilu poslužil pravice, ki mu jo daje ustava in je v ponedeljek 28. februarja, potem ko je ugotovil, da je nemogoče sestaviti delazmožno vlado, obe zbornici razpustil. Andreottiju pa poveril, da naprej opravlja upravne posle in pripravi nove državno-zbornice volitve. Te bodo v nedeljo 7. in v ponedeljek 8. maja, novi parlament naj bi se na sestal 25. maja.

Zaradi volitev je bilo tudi prestavljeno ljudsko glasovanje o razporoki. Vršilo naj bi se letos 11. junija. Po razpustu zbornice pa je bilo prestavljeno za leto dni po izvršenih volitvah, to se pravi po 8. maju 1973. Komunisti, ki so se tega referenduma najbolj bali, ker so predvidevali razcep med svojimi volivci, so se oddahnili, z njimi pa seveda tudi vsi drugi laicisti, ki so iz razporoke napravili političen problem.

Odkritje skladišča orožja pri Nabrežini

Sredi preteklega tedna so orožniki odkrili v manjši jami nedaleč od nabrežinske železniške postaje znatno količino raznega orožja in razstreliva. Točneje: 15 kg eksplozivnega plastika, 5 kg že pripravlj-

Ameriško - kitajski pogledi na svet

Severnoameriški predsednik Nixon je spet doma. Zadnji dan svojega obiska na Kitajskem, ki je trajal osem dni, od 21. do 28. februarja, je preživel v velikem obmorskem mestu Šangaj na južnem Kitajskem. Tam je ob poslovilnem banketu dejal:

»Teden, ki sem ga preživel na Kitajskem, lahko označimo kot teden, ki je spremenil svet. V prihodnjih letih bomo zgradili most, ki naj odstrani 26.000 kilometrov razdalje, katera nas loči zemljepisno in premaga 22 let sovražnega nastrojenja, ki nas je v preteklosti razdvajalo.«

Prav tako je bilo v Šangaju objavljeno skupno poročilo o kitajsko-ameriških pogovorih. Obe strani sta mnenja, da je v interesu tako Kitajske kot ZDA, da pride do postopne ureditve odnosov. Obe deželi sta proti mednarodnemu vojaškemu spopadu; v tihomorskem prostoru ne želita izvajati kake nadvlade nad drugimi, prav tako pa sta proti težnjam tretjih držav, ki bi kaj takega hotele. Obe strani se strinjata, da je primerno poglobiti medsebojno razumevanje in da je obojestransko koristno, če bo prišlo do postopnega razvoja trgovskih, kulturnih in športnih izmenjav. Obe strani sta se tudi dogovorili, da bosta vzdrževali stike po raznih kanalih, vključno z občasnim pošiljanjem višjih ameriških predstavnikov v Peking.

AMERIŠKO STALIŠČE

Ameriški predstavniki so poleg tega izjavili: ZDA si bodo prizadevale za pravičen in trden mir med narodi. S tem v zvezi so odločene še naprej podpirati svobodo in družbeni napredek vseh narodov sveta, odstranjevanje tuji pritisk in

Takoj po prihodu v Peking je Maočetung v ponedeljek 21. februarja sprejel ameriškega predsednika Nixona ter se pomudil z njim v enournem razgovoru. Stisk rok med obema voditeljema naj bi pomenil začetek konstruktivnega razgovora med obema državama, ki sta si do sedaj stali sovražno nasproti

nasprotovati tujemu vmešavanju. Države naj se medsebojno spoštujejo in se trudijo za miroljubno medsebojno tekmo. Nobena država naj tudi ne misli, da je nezmotljiva. Svoje stališče naj vedno prouči v odnosu do skupnega blaga.

ZDA poudarjajo, da je treba narodom Indokine omogočiti, da bodo o svoji usodi odločali brez zunanjih pritiskov ali posredovanj. Najboljša pot do tega so pogajanja. Dokončni umik vseh ameriških sil iz tega področja je v skladu z načelom samoodločbe vsake države, ki sestavljajo Indokino.

ZDA nameravajo še naprej ohraniti tesne vezi z republiko Korejo. Istočasno pripisujejo največji pomen prijateljskim odnosom z Japonsko.

Glede Tajvana ZDA priznavajo, da obstoji samo ena Kitajska in da je Tajvan del te Kitajske. ZDA imajo ves interes, da bi Kitajci tajvansko vprašanje sami rešili. Gledano s tega vidika je končni cilj severnoameriške politike na tem področju umik vseh ameriških sil in izpraznitev vseh vojaških oporišč na Tajvanu.

V tem oziru ni več dvoma; severnoameriška vlada bo počasi odtegnila Čangkaškovega režimu na Tajvanu svojo politično in vojaško podporo. Sicer pa kaj drugega po vzpostavitvi stikov v Pekingu tudi ni bilo pričakovati.

KITAJSKE ZAhteVE

Kitajska stran je s svoje strani izjavila, da odločno podpira boj vseh zatiranih narodov in držav za svobodo in neodvisnost. Vse dežele, velike in majhne, naj bodo enake. Velike dežele naj ne ogrožajo malih, močni narodi naj ne ogrožajo slabotnih.

Kitajska stran izraža krepko podporo narodom Vietnamu, Laosu in Kambodži v njihovih prizadevanjih za dosego svojih ciljev. Je za miroljubno združenje obeh Korej v eno državo. Odločno nasprotuje oživiljenju japonskega militarizma, je pa za neodvisno, nevtralnno, demokratično in miroljubno Japonsko.

Glede Tajvana stoji vlada ljudske republike Kitajske na stališču, da je Tajvan kitajska provinca,

njena priključitev k matični deželi pa notranja kitajska zadeva, zaradi česar nima nobena od tretjih držav pravice, da bi se v to vmešavala. Vse ameriške sile je treba s Tajvana umakniti. Vlada LR Kitajske je edina zakonita vlada, zato ne more biti govora o »dveh Kitajskih« ali o »neodvisnem Tajvanu«.

ZIVETI SKUPAJ V MIRU

Nixonovo potovanje na Kitajsko je bilo na splošno tako v ZDA kot v ostalem svetu dobro sprejeto. Vsi so mnenja, da je bilo treba vsaj poskusiti, koliko se da z novo politiko doseči. Koristno je bilo že to — kar je podčrtal tudi kitajski ministrski predsednik Cuen-laj — da je prišlo do izčrpane in odkrite izmenjave mnenj, stališč in pogledov, čeprav so načelne razlike med Kitajsko in ZDA velike.

Nihče dobre volje tudi ne bo mogel oporekati Nixonu, kar je dejal zadnji dan svojega bivanja v Pekingu 25. februarja, potem ko si je ogledal slavni kitajski zid. V svoji zdravici na sprejemu, ki ga je Nixon prireditel kitajskim voditeljem, je severnoameriški predsednik rekel, da »se je začel dolgotrajen proces podiranja zidu, ki je do sedaj ločil obe deželi. Zgodovini prepuščamo, ne pa bojiščem, sodbo o ideologijah, ki so podlaga družbenih sistemov med različnimi narodi. Navezali smo naše pogovore kljub velikim razlikam, ki so med nami, ker smo trdno odločeni, da nam ne bodo te razlike preprečile skupaj živeti v miru.«

Sv. oče na spokorni pobožnosti

V nedeljo 27. februarja ob 17. uri se je sv. oče Pavel VI. udeležil spokorne postne pobožnosti v rimski župniji sv. Petra Damijana ai Monti di San Paolo. Med pobožnostjo je daroval sv. mašo in tudi govoril. Slovesnost se uvršča v okvir proslav za 800-letnico smrti sv. Petra Damijana. Svetnik je bil član kamaldučanskega puščavniškega reda. Umril je 23. februarja 1072. S svojimi spisi se je zelo trudil za obnovo gorečnosti med duhovniki tiste dobe. Vse to omenja sv. oče v posebnem pismu, ki ga je za jubilejne slovesnosti poslal glavnemu priorju kamaldučanskega reda.

